

STUDII ȘI ARTICOLE

ZIDIREA BISERICII PRIN MISIUNE

Prof. drd. CRISTIAN-ILIE BĂLEANU
Facultatea de Teologie din Arad

Abstract

The Christian mission, from the very beginning, is the call to salvation aimed at uniting people in the same faith, in the Holy Trinity, in the same Baptism, in the same Eucharist, gathering the faithful in the one Body of Christ. By transpose human being into a liturgical sacramental rhythm, for the transformation and renewal of man, we anticipate the Kingdom of God. To fulfill this mission, the Church trains and leads the world, in and through the power of the Holy Spirit, in three main actions: the preaching of the Gospel, the Holy Mysteries and the Christian witness. These mission coordinates are mentioned at the end of the Gospel according to Matthew, in the missionary great commandment. Following the commandments of our Savior and the Holy Tradition, which are consistent, the Orthodox Church understood the mission from an ecclesiological perspective.

Keywords: Church, mission, Liturgy, Christians

Introducere

Întemeierea văzută a Bisericii și inaugurarea misiunii creștine s-au făcut printr-un singur act mântuitor, pogorârea Duhului Sfânt, prin aceasta evidențiindu-se că Biserica și misiunea creștină sunt legate indisolubil una de cealaltă¹. Prin pogorârea Duhului Sfânt peste apostoli, se întemeiază Biserica, trupul lui Hristos, iar apostolii primesc putere de sus pentru a fi martori ai lui Hristos în toată lumea. Ei se împărtășesc astfel de mântuirea dăruită de Dumnezeu, punând bazele primei comunități creștine, Biserica, propovăduindu-L cu vehemență pe Hristos Cel răstignit și înviat: „Ei auzind acestea, au fost pătrunși la inimă și au zis către Petru și ceilalți apostoli: Bărbați frați, ce să facem? Iar Petru a zis către ei: Pocăiți-vă și să se boteze fiecare dintre voi în numele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor voastre, și veți primi darul Duhului Sfânt. Căci vouă este dată făgăduința și copiilor voștri și tuturor celor de departe, pe oricâți îi va chema Domnul Dumnezeu nostru” (Faptele Apostolilor 2,37-39). Cartea

¹ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 248.

Faptele Apostolilor menționează în repetate rânduri că după evenimentul Cincizecimii, obștea primilor creștini sporea continuu (Faptele Apostolilor 6, 7), în fiecare zi aderând în rândurile credincioșilor mulțime de bărbați și femei (Faptele Apostolilor 5, 14).

Astfel, Biserica este de la început atât ca o comunitate euharistică, poporul lui Dumnezeu care se adună să comemoreze faptele minunate ale lui Dumnezeu din istoria mântuirii, pentru a reînnoi comuniunea cu El, trăind o viață nouă în Duhul Sfânt, cât și ca o comunitate apostolică misionară, ce are conștiința unei trimiteri speciale la cei care n-au primit încă Evanghelia mântuirii². Istoria Bisericii reprezintă o mărturie evidentă în acest sens, primii creștini stăruind în învățătura apostolică, în Frângerea Pâinii și în rugăciuni (Faptele Apostolilor 2, 42, 46-47). Iar prin actele misionare se adăugau tot mai multe mădulare Bisericii.

Misiunea creștină, încă de la început, este chemarea spre mântuire ce vizează unitatea oamenilor în aceeași credință, în Sfânta Treime, în același Botez, în aceeași Euharistie, adunând credincioșii în unicul Trup al lui Hristos, prin transpunerea ființei umane într-un ritm liturgic-sacramental, baptismal-euharistic și pascal, pentru transformarea și înnoirea omului, în așteptarea Împărăției lui Dumnezeu³. Pentru a împlini această misiune, Biserica antrenează și conduce lumea, în și prin puterea Duhului Sfânt, în trei mari acțiuni: propovăduirea Evangheliei, Sfintele Taine și mărturia creștină⁴. Aceste coordonate ale misiunii sunt menționate la sfârșitul Evangheliei după Matei, în marea poruncă misionară. Urmând poruncii Mântuitorului și Sfintei Tradiții, care, după cum am observat sunt în concordanță, Biserica Ortodoxă a înțeles misiunea în perspectivă ecleziologică.

Caracterul misionar al Sfintei Liturghii

Urmând îndemnul Mântuitorului, de a reitera Frângerea Pâinii, pentru a rămâne în comuniune reală cu El, creștinii s-au adunat încă de la începuturi în zilele de duminică, în anumite locuri ferite, case personale, mai târziu biserici, pentru a sluji jertfa cea fără de sânge, Sfânta Euharistie, instituită de Mântuitorul însuși, care ne aduce aminte de învierea Sa. Prin întreg cultul ei, dar mai ales prin citirile Sfintei Scripturi în cadrul Liturghiei, Biserica face o reactualizare a mântuirii în fiecare timp și loc⁵.

La fiecare Sfântă Liturghie se amintește faptul istoric decisiv, mântuirea lumii prin jertfa și învierea Mântuitorului (Efeseni 2, 14-18). Comunitatea liturgică poartă în memoria sa istoria mântuirii neamului omenesc, cu un rol crucial în transmiterea și apărarea credinței, fiind purtătoarea Evangheliei

² Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, p. 248.

³ Valer Bel, „Temeiurile teologice ale misiunii”, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Ortodoxă* XLI, 1996, p. 35.

⁴ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 250.

⁵ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, p. 261.

Noului Testament⁶. Creștinul mărturisește credința, o trăiește, o păstrează și contribuie la transmiterea ei, numai ca membru al comunității liturgice. În cult, și în special în cadrul Sfintei Liturghii, Hristos cel răstignit, înviat și înălțat este prezent și lucrător, prin Duhul Sfânt, în diferite grade și moduri, unindu-Se cu noi prin însăși misiunea Sa⁷. De aceea, cultul religios, în special Sfânta Liturghie, constituie energia care mișcă Biserica în devenirea ei misionară.

Liturghia ortodoxă, care nu este diferită ca structură de Liturghia oficiată în primele veacuri creștine, corespunde celor două direcții în care se mișcă Biserica în trimiterea ei în lume: cea apostolic-misionară și cea euharistic-pastorală⁸. În afară de Proskomidie, care a devenit o slujbă în sine, Sfânta Liturghie este compusă din două părți: liturghia catehumenilor, slujba cuvântului, partea kerygmatică, misionară, și liturghia credincioșilor, adică slujba euharistică, partea sacramentală și pastorală⁹. În prima parte a Sfintei Liturghii ne împărtășim cu cuvântul, apoi, în cea de-a doua parte, cu însuși Trupul și Sângele lui Hristos, trăind astfel comuniunea completă cu Cel ce ne-a mântuit de păcat.

Caracterul misionar, kerygmatic, al primei părți este dat de cântarea antifoanelor, compuse din versete ale Psalmilor, și în special de lecturile biblice, Apostolul și Evanghelia, urmate de predică. Prin mesajul Evangheliei care se transmite, sunt invitați toți, botezați și nebotezați, căci cuvântul evanghelic este universal, pentru toată lumea. Catehumenii sunt chemați prin Cuvântul lui Dumnezeu, să vină la credință, să primească Evanghelia mântuirii, iar creștinii să-și întărească credința în vederea primirii Sfintei Euharistii¹⁰.

Caracterul sacramental al Sfintei Liturghii este dat de săvârșirea Sfintei Euharistii, prin care este adusă mulțumire din partea celor ce au primit botezul și sunt membrii ai Bisericii lui Hristos. Prin Sfânta Euharistie creștinii își reînnoiesc și adâncesc în mod liturgic-sacramental comuniunea cu Hristos¹¹. Sfânta Euharistie este cea mai importantă mărturie și experiență a Împărăției lui Dumnezeu în istorie. Mărturiile Noului Testament atestă atât legătura organică dintre jertfa Mântuitorului și Taina Euharistiei (Ioan 6, 51-56), cât și cea dintre Euharistie și taina Bisericii ca trup al lui Hristos (I Corinteni 10, 16-17).

În Liturghia euharistică Biserica, trup al lui Hristos, se realizează ca sacrament al Împărăției lui Dumnezeu, iar Hristos ne unește cu Sine în misiunea Lui de mântuire a lumii¹². De aceea, Sfânta Liturghie este și locul prin excelență unde creștinii se pregătesc pentru misiune. A fi în comuniune cu Hristos înseamnă a fi pătruns de iubirea Lui față de lumea pentru care S-a jertfit. La

⁶ Ion Bria, *Curs de Teologie și practică misionară ortodoxă*, Editura WCC Publications, Geneva, 1982, p. 40.

⁷ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 262.

⁸ Ion Bria, *Curs de Teologie și practică misionară ortodoxă*, Editura WCC Publications, Geneva, 1982, p. 41.

⁹ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 265.

¹⁰ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, p. 266.

¹¹ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, p. 267.

¹² Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, p. 271.

final, Sfânta Liturghie încheie printr-un act de trimitere a celor care și-au reînnoit legătura cu Hristos, înaintând spre Împărăția lui Dumnezeu ca martori, hristofori, asemeni Sfinților Apostoli, pentru a aduce lumea în Biserică¹³.

Liturghia după Liturghie

În ultima perioadă, în eclesiologia ortodoxă s-a pus un puternic accent pe înțelegerea euharistică a Bisericii¹⁴. Liturghia euharistică este punctul culminant al vieții Bisericii, evenimentul în care poporul lui Dumnezeu trăiește în Iisus Hristos mântuirea din păcat. Deși acest accent este adânc înrădăcinat în tradiția biblică și patristică, având o importanță extremă astăzi, ar putea duce cu ușurință la concluzia că ortodocșii limitează interpretarea Bisericii la o comunitate de închinare exclusivă, închisă celorlalți oameni, împărțășind Evanghelia numai membrilor săi¹⁵. Prin urmare, s-a simțit nevoia de a afirma că Liturghia nu este o acțiune egocentrică, ci este o slujire pentru zidirea singurului Trup al lui Hristos în economia mântuirii, care este pentru toți oamenii indiferent de vârstă. Adunarea liturgică este casa Tatălui, unde invitația la Frângerea Pâinii este exprimată constant și adresată nu numai membrilor Bisericii, ci și necreștinilor¹⁶.

Această concentrare liturgică este esențială pentru Biserică, însă trebuie înțeleasă în toate dimensiunile sale. Există o dublă mișcare în slujba Sfintei Liturghii. Pe de o parte, adunarea poporului lui Dumnezeu întru pomenirea Mântuitorului Hristos, până când El va veni din nou și, de asemenea, procesul prin care în Biserică este sintetizat întregul univers¹⁷. Pe de altă parte, reînnoiți prin Sfânta Împărtașanie și Duhul Sfânt, membrii Bisericii sunt trimiși să fie mărturisitori ai lui Iisus Hristos în lume¹⁸. De aceea, pregătirea pentru Liturghie are loc nu numai la nivel spiritual personal, ci și la nivelul realităților umane, istorice și naturale. În pregătirea pentru Liturghie, creștinul începe o călătorie spirituală care influențează totul în viața sa: familie, proprietăți, poziție de autoritate și relații sociale¹⁹. Aceasta reorientează direcția întregii sale existențe umane spre sfințirea în Duhul Sfânt.

Strict liturgic, această dublă mișcare de mulțumire este exprimată în slujirea diaconului, la începutul Creștinismului. Acesta aduce la altar darurile oamenilor și împărtașește Sfintele Taine care hrănesc viața creștinilor²⁰. De-a

¹³ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, p. 271.

¹⁴ Stanley Harakas, „The Local Church: An Eastern Orthodox Perspective”, *The Ecumenical Review* 29, nr. 2, Aprilie, 1977, p. 141-153.

¹⁵ Ion Bria, „The Liturgy after the Liturgy”, *International Review of Mission* LXVII, nr. 265, 1978, p. 87.

¹⁶ Ion Bria, „Concerns and Challenges in Orthodox Ecclesiology Today”, *Lutheran World*, nr. 3, 1976, p. 188-191.

¹⁷ Ion Bria, „The Liturgy after the Liturgy”, *International Review of Mission* LXVII, nr. 265, 1978, p. 87.

¹⁸ Ion Bria, „The Liturgy after the Liturgy”, p. 87-88.

¹⁹ Ion Bria, „The Liturgy after the Liturgy”, p. 87.

²⁰ Ion Bria, „The Liturgy after the Liturgy”, p. 88.

lungul timpului, responsabilitatea diaconului în Biserică s-a redus la co-slujirea cu preotul. Cu toate acestea, totul gravitează în jurul acțiunii centrale a Bisericii, care este Euharistia, și toată lumea are o funcție diaconală în reconcilierea dintre oameni²¹.

Misiunea Bisericii se bazează pe puterea radiantă și transformatoare a Sfintei Liturghii. Este un stimul în trimiterea poporului lui Dumnezeu în lume pentru a mărturisi Evanghelia și a fi implicat în eliberarea omului. Astfel, Liturghia după Liturghie, concept dezvoltat de teologul român Ion Bria, reprezintă o parte esențială a vieții creștinului în exteriorul bisericii, în societate. Acest lucru necesită:

1. O reafirmare continuă a adevăratei identități creștine, integritate și credință, care trebuie reînnoite în permanență prin primirea Sfintei Euharistii. Condiția uceniciei și apartenenței la Biserică, un angajament personal asumat față de Iisus Hristos (Coloseni 2, 6). Din păcate mulți membri ai Bisericii se complac a fi creștini nominali, care frecventează Biserica doar ca o rutină. Raportul de consultare de la București consemnează: „Există mulți care au fost botezați și totuși l-au lăsat pe Hristos, fie în mod deliberat, fie prin indiferență. Adesea, astfel de oameni găsesc încă posibil, din punct de vedere sociologic, cultural sau etnic, să se raporteze într-un fel la comunitatea creștină. Re-încreștinarea creștinilor este o sarcină importantă pentru Biserică”²².

2. Exercițarea spiritului mărturisitor prin formarea de noi medii creștine: familia, grupul social, persoanele de la locul de muncă. Acest lucru nu este doar o simplă chestiune de convertire a heterodocșilor din vecinătatea parohiilor, ci și o preocupare pentru formarea unui ambient, în care creștinii trăiesc, lucrează și își pot exercita public credința²³. Contactul personal al credincioșilor cu heterodocșii din societate este deosebit de relevant astăzi. Zelul misionar al creștinilor și curajul acestora au un rol vital în acest sens (I Corinteni 15, 31). Biserica are datoria de a susține membrii care mărturisesc și apără credința în Hristos în mediul social.

3. Viața liturgică trebuie să susțină viața creștină nu numai în sfera sa privată, ci și în domeniul public. Nu se poate separa adevărata identitate creștină de sfințirea personală, iubirea și slujirea față de om (I Petru 1, 14-15). Există o îngrijorare tot mai mare astăzi cu privire la implicațiile etice ale credinței, în ceea ce privește stilul de viață, etica socială și comportamentul uman. Comunitatea creștină poate proclama Evanghelia doar dacă este o icoană vie a lui Hristos. Egalitatea fraților și libertatea în Duh, experimentată în Liturghie, ar trebui exprimată și continuată și în domeniul opresiunii sociale²⁴. Prin urmare, instalarea în istorie a unei părtiniri creștine vizibile care depășește

²¹ Ion Bria, „The Liturgy after the Liturgy”, p. 88.

²² Ion Bria, „The Bucharest Report”, *International Review of Mission* 54, nr. 253, 1975, p. 67.

²³ Ion Bria, „The Liturgy after the Liturgy”, *International Review of Mission* LXVII, nr. 265, 1978, p. 89.

²⁴ Ion Bria, „The Liturgy after the Liturgy”, p. 89.

barierele mundane, dreptatea, libertatea și unitatea, fac parte din conceptul de Liturghie după Liturghie. Biserica trebuie să lupte pentru împlinirea acelei dreptăți și libertăți care a fost făgăduită de Dumnezeu tuturor oamenilor.

4. Sfânta Liturghie prin definiție are caracter colectiv și, prin urmare, există un sentiment al creștinului de a fi creator de comunitate²⁵. Această carismă specială are o importanță crucială astăzi, cu lipsa tot mai mare a părtașiei umane în societate. Creștinul trebuie să fie un constructor continuu al unei adevărate koinonii de dragoste și pace, chiar dacă trăiește într-un mediu ostil. Cu toate acestea, există o disponibilitate a inimii umane în a primi puterea Cuvântului lui Dumnezeu (Matei 8, 8). Prin urmare, trebuie acordată mai multă importanță transiterii Evangheliei, ca o chemare adresată unei persoane, ca o invitație la un moment de sărbătoare (Luca 14, 13). Dumnezeu însuși îi invită pe oameni în casa Sa și la cină.

Este important de menționat în acest sens că, Sfântul Ioan Gură de Aur, a cărui Liturghie o sărbătoresc în mod obișnuit ortodocșii de-a lungul anului calendaristic, a subliniat puternic ideea de sacrament al fraternității, și anume jertfa spirituală, filantropia și slujba pe care creștinii trebuie să le ofere în afara închinării, în locuri publice, pe altarul inimii aproapelui lor²⁶. Pentru el există o coincidență între credință, închinare, viață și slujire, prin urmare, jertfa de pe al doilea altar, adică grija față de aproapele, este complementară închinării la Sfânta Masă²⁷.

Apostolatul mirenilor

„Iar voi sunteți seminție aleasă, preoție împărătească, neam sfânt, popor agonisit de Dumnezeu, ca să vestiți în lume bunătățile Celui ce v-a chemat din întuneric, la lumina Sa cea minunată” (I Petru 2, 9). Cuvintele Sfântului Apostol Petru arată cu o evidență incontestabilă vocația misionară a tuturor membrilor Bisericii, clerici și credincioși. În cele ce urmează, această vocație va fi expusă ca participare la întreita slujire a lui Hristos în Biserică.

Mirenii au dreptul și datoria de a participa la misiunea integrală a Bisericii. Preoția, care reprezintă o misiune apostolică specială, nu trebuie confundată cu misiunea Bisericii însăși, oprind mirenii din a-și mai mărturisi credința în spațiul social. Toți creștinii Bisericii sunt chemați să participe la misiunea lui Hristos în calitate de împreună-lucrători cu apostolii și clerul bisericesc: „Căci noi împreună-lucrători cu Dumnezeu suntem; voi sunteți ogorul lui Dumnezeu, zidirea lui Dumnezeu. După harul lui Dumnezeu, cel dat mie, eu, ca un înțelept meșter, am pus temelie; iar altul zidește. Dar fiecare să ia seama cum zidește” (I Corinteni 3, 9-10). Încorporați în Iisus Hristos prin Botez, Mirungere și Euharistie, mirenii participă în mod personal la slujirea

²⁵ Ion Bria, „The Liturgy after the Liturgy”, p. 90.

²⁶ Ion Bria, „The Liturgy after the Liturgy”, p. 90.

²⁷ Ion Bria, „The Liturgy after the Liturgy”, p. 90.

profetică, preoțească și împărătească a Mântuitorului, exercitându-și partea lor din misiunea încredințată creștinilor din Biserică²⁸.

Chemarea primordială a mirenilor este dobândirea Împărăției lui Dumnezeu (Matei 6, 33) și orânduirea lucrurilor lumești, ce le stau în putință, după voia lui Dumnezeu. Mirenii sunt aceia care au în mod deosebit datoria să lumineze și să orânduiască realitățile vremelnice, în așa fel încât ele să fie realizate în duhul Evangheliei lui Hristos²⁹. Fiind însărcinați de divinitate cu apostolatul, în virtutea Tainelor de inițiere, toți credincioșii se bucură de misiunea de a mărturisi în societate mesajul mântuirii. Această misiune devine și mai importantă, în condițiile în care anumiți oameni pot cunoaște Evanghelia numai prin mireni. În anumite parohii acțiunea misionară a mirenilor este atât de necesară încât fără ea, apostolatul preoției sacramentale nu poate avea efect deplin³⁰.

Mirenii participă la slujirea profetică a Mântuitorului prin propovăduirea Evangheliei, păstrarea și transmiterea Tradiției apostolice și mărturia creștină în lume³¹. Mărturisirea cuvântului lui Dumnezeu constituie o exigență internă a credinței. A mărturisi despre Dumnezeu înseamnă a îmbrățișa filiația noastră divină. Înseamnă a afirma că suntem creați de Dumnezeu și că trăim după ordinea divină. Prin mărturisirea credinței arătăm dependența omului față de Dumnezeu, lucru pozitiv și esențial în viață, singurul care ne vrea binele³². Mântuitorul Hristos întărește această idee, binecuvântându-i pe cei ce Îl mărturisesc cu curaj lumii (Matei 10, 33).

În Noul Testament și în istoria Bisericii regăsim devotamentul acesta încetățenit printre creștini, fiecare fiind un agent viu în propovăduirea Veștii celei Bune. Fiecare creștin lucra printre oameni pentru convertirea lor. Cu timpul, predicile s-au desfășurat în cercuri tot mai largi, aducând tot mai mulți oameni la Hristos. Fiecare comunitate de creștini era un centru de răspândire a Evangheliei. Activitatea misionară se săvârșea continuu, prin contact social, legături de rudenie, prietenie, și prin participarea mai multor persoane la adunările creștine pentru învățătură³³. Oameni din toate categoriile sociale au devenit angrenați în această activitate misionară.

Mirenii participă la slujirea preoțească a lui Hristos prin frecventarea cultului public al Bisericii, prin rugăciune particulară și prin dăruirea lor în slujba comuniunii în Trupul tainic al lui Hristos, ca anticipare a Împărăției viitoare a lui Dumnezeu³⁴. În Sfânta Liturghie, comunitatea întregă se

²⁸ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 411.

²⁹ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, p. 411-412.

³⁰ Ion Bria, *Go Forth in Peace. Orthodox Perspectives on Mission*, Editura WCC Publications, Geneva, 1986, p. 31.

³¹ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 412.

³² Mitropolit Antonie Plămădeală, *Tâlcuiri noi la texte vechi*, Editura Sophia, București, 2011, p. 197.

³³ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 418.

³⁴ Ion Bria, *Tratat de Teologie Dogmatică și Ecumenică*, Editura România Creștină, București, 1999, p. 162.

regăsește într-o stare de celebrare și invocare, jertfindu-se împreună cu Hristos, prin preotul slujitor. Hristos însuși, Cel înviat și înălțat, se află într-o stare de dăruire continuă lui Dumnezeu, Sfintei Treimi, și oamenilor³⁵.

În Sfânta Liturghie se proiectează icoana vieții creștine, indicându-se un mod de reorganizare a omenerii, sub ordinea harului divin.³⁶ Scopul Liturghiei, prin cei care participă la această slujbă, este de a pune în mișcare ordinea euharistică a lumii în Hristos, în spiritul căreia viața umană este oferită ca dar lui Dumnezeu. Biserica Ortodoxă promovează prin cultul său euharistic un model de spiritualitate liturgică. Aceasta se poate observa în organizarea vieții spirituale și sociale după modelul euharistic, care este modelul iubirii până la jertfă. Ortodoxia, prin Sfânta Liturghie, a păstrat un echilibru și unitate între cuvânt și Taină, între misiune și cult, dogmă și etică, și între rugăciune și slujire³⁷.

Participarea mirenilor la slujirea împărătească a lui Hristos constă în biruința lor asupra ispitelor și a păcatului, în organizarea comuniunii creștine, și diaconia în societatea secularizată³⁸. Pentru a ajunge la desăvârșirea spirituală, creștinul trece prin multe ispite și încercări, lucru caracteristic vieții de pe acest pământ: „Și oricine se luptă se înfrânează de la toate. Și aceia, ca să ia o cunună stricăcioasă, iar noi, nestricăcioasă” (I Corinteni 9, 25). Mântuitorul Hristos ne învață prin exemplul personal lupta împotriva păcatului și încununarea vieții prin jertfă, ajungând la unirea cu Dumnezeu, adevărata împărăție. Sfântul Apostol Pavel vorbește despre această putere a creștinului, care vine direct de la Hristos, de a birui ispitele și păcatul, prin îndemnul de a umbla întru înnoirea vieții (Romani 6, 11-14). Totuși, lupta împotriva păcatului ar trebui să se răspândească în întreaga societate. Astfel, participarea la slujirea împărătească a lui Hristos se concretizează și prin îmbunătățirea condițiilor de viață din lume, ca să nu se mai genereze păcate în societate, ci să se ofere condiții optime pentru desăvârșirea omului³⁹.

Încheiere

Biserica lui Hristos are un caracter misionar prin însăși natura sa. Biserica Creștină a fost fondată, instituțional, la Cincizecime, iar prima comunitate de credincioși s-a format în urma misiunii de propovăduire a Apostolilor, sub lucrarea Duhului Sfânt. Înălțarea Domnului marchează finalitatea misiunii Sale pe pământ, trimițând pe Duhul Sfânt a cărui lucrare de mântuire începe odată cu Cincizecimea și se continuă până la Parusie. Lucrarea

³⁵ Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. 3, Editura IBM-BOR, București, 1978, p. 105.

³⁶ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, p. 424.

³⁷ Valer Bel, *Misiunea Bisericii în lumea contemporană*, p. 425.

³⁸ Ion Bria, *Tratat de Teologie Dogmatică și Ecumenică*, Editura România Creștină, București, 1999, p. 162.

³⁹ Valer Bel, „Misiunea socială a Bisericii în contextul globalizării”, în *Biserică și multiculturalitate în Europa sfârșitului de mileniu*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, p. 43-77.

Duhului Sfânt este continuă, activând în Biserica lui Hristos, și urmând porunca Mântuitorului de a răspândi Vestea cea Bună tuturor oamenilor. Misiunea perpetuă reprezintă lucrarea Sfântului Duh, lucrare în care se încadrează și mădularele Bisericii, prin aportul personal în activitatea misionară. Prin urmare, misiunea definește natura Bisericii, neputând exista una fără cealaltă.

Sfânta Liturghie este centrul cultului bisericesc, fiind instituită de Mântuitorul Iisus Hristos la Cina cea de Taină și primită ca poruncă a fi săvârșită de ucenicii Săi, având capacitatea de reactualizare a mântuirii. Sfânta Liturghie întărește și dezvoltă comuniunea oamenilor cu Iisus Hristos, având acest caracter misionar prin lucrarea Fiului și a Duhului Sfânt deopotrivă. Sfânta Liturghie se împarte în două părți: liturghia catehumenilor și liturghia credincioșilor. Prima parte reprezintă slujba cuvântului, propovăduirea învățăturilor Adevărului, iar cea de-a doua parte, slujba euharistică, ne unește cu Hristos. Totodată, Liturghia este locul unde creștinii se pregătesc pentru misiune. Ea se încheie printr-un act de trimitere a celor uniți cu Hristos, înaintând spre Împărăția Cerurilor ca martori, pentru a aduce lumea la Biserică.

Sfânta Liturghie nu este o acțiune egocentrică, care vizează doar persoanele din Biserică, ci este o slujire integrată în iconomia mântuirii, valabilă pentru toți oamenii. Ea are două dimensiuni: pe de o parte comuniunea poporului cu Dumnezeu, până la Cea de-a Doua Venire, și reînnoirea membrilor Bisericii prin Împărtașanie și Duhul Sfânt pentru a fi trimiși mărturisitori ai lui Iisus Hristos în lume. Creștinul trăiește o pregătire spirituală ce îi influențează întreaga sa viață. Conceptul de Liturghie după Liturghie reprezintă o dublare a mulțumirii Euharistice, exprimată prin slujirea personală, specifică oricărui creștin, îndeplinind poruncile Mântuitorului și trăind prin viața Sa.

Participarea la misiunea Bisericii le revine și mirenilor. Aceștia au misiunea de a-și mărturisi credința în spațiul social, fiind mădulare ale Bisericii, încorporați în Iisus Hristos prin Tainele de inițiere (Botez, Mirungere, Euharistie) sunt chemați să participe la întreita slujire a Mântuitorului, exercitându-și partea cuvenită din misiunea Bisericii. Apostolatul mirenilor constă în urmarea lui Hristos, adică a trăi conform îndrumărilor Sale, fiind un exemplu grăitor în societate, prin care necreștinul să capete încredere și să vină în Biserică.

Biserica își continuă misiunea și în afara serviciului liturgic. Deși, toate slujbele au caracter misionar, Biserica, prin viața slujitorilor săi (mireni și preoți) răspândește și lucrează neîncetat mântuirea neamului omenesc. Atât Sfânta Liturghie, care reiterează fiecare moment din viața Mântuitorului, inclusiv momentul Cincizecimii, cât și aportul fiecărui slujitor și simplu credincios, prin însușirea statutului de creștin, fac parte din lucrarea misionară a Bisericii. Această realitate misionară începe cu formarea Bisericii și se va încheia cu integrarea întregii creații în Biserică, la sfârșitul veacurilor, la Cea de-a Doua Venire a Mântuitorului Iisus Hristos.